

การพัฒนาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัชชัย ชุกกลิน^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) พัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีขั้นตอนการวิจัยคือการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ตรวจสอบร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิธีการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 440 คน ที่ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ แบบ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มีความเชื่อมั่นของชุดข้อคำถามทั้งฉบับ 0.955 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนโดยใช้โปรแกรมเอมอส

ผลการวิจัยพบว่า

¹ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี e-mail: vrurdijournal@hotmail.com

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: vrurdijournal@hotmail.com

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล

2. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่า Chi-square = 142.169, df = 160, p = 0.841 กล่าวคือ ค่า χ^2 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งค่าดัชนี RMSEA = 0.000 และ SRMR = 0.000 ค่าดัชนี GFI = 0.972 และ AGFI = 0.955 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และ χ^2/df = 0.889 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

Development of Causal Relationship Model of Factors Affecting Ethical Behavior of Secondary School Administrators under the Office of the Basic Education Commission

Thatchai Chooklin^{1*}

Abstract

The objectives of this research were to (1) analyze the factors affecting ethical behavior of secondary school under the Office of the Basic Education Commission (2) develop and examine the goodness of fit of causal relationship model of factors affecting ethical behavior of the administrators in secondary school under the Office of the Basic Education Commission with the empirical data. The research was carried out the step as The analysis of the factors affecting ethical behavior of secondary school under the Office of the Basic Education Commission by using content analysis, principles, concepts, theory and research literature., and Developing and examining the goodness of fit of causal relationship model of factors affecting ethical behavior of the administrators in secondary school under the Office of the Basic Education Commission with the empirical data. The draft of model was formulated the causal relationship model of factors affecting ethical behavior by using the data in step 1, examining the draft of model by using focus group discussion of 11 participants who were selected by purposive sampling and examining the goodness of fit of causal relationship model of factors affecting ethical behavior of the administrators in secondary school with the empirical data. The samples of this research were 440 respondents of the administrators in secondary school under the Office of the Basic Education Commission which selected by multi-stage random sampling. The tool for data collection was a 5 level rating scale questionnaire which content validity was examined by 5 experts and The instrument used to collect the data was a questionnaire with reliability of 0.96 While the studying used 11 experts of focus group discussion. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient and goodness of fit test by computer program.

The research findings were as follows:

1. The factors affecting ethical behavior of secondary school under the Office of the Basic Education Commission composed of 4 factors (1) the aspect of leader characteristics (2)

¹ Doctor of Education Program in Educational Administration, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under The Royal Patronage, e-mail: vrurdijournal@hotmail.com

*Corresponding author, e-mail: vrurdijournal@hotmail.com

the aspect of situation (3) the aspect of organizational culture in ethics and (4) the aspect of organizational climate in governance.

2. The developing and examining the goodness of fit of causal relationship model of factors affecting ethical behavior of the administrators in secondary school under the Office of the Basic Education Commission was examined by confirmatory factor analysis was found that there were congruence with the empirical data by considered the value of Chi-square = 142.169, $df = 160$, $p = 0.841$. This showed that chi-square differed from zero with did not statistical significant and the index of RMSEA = 0.000 and SRMR = 0.000 while GFI = 0.972 and AGFI = 0.955 which approximately 1 and Chi-square/ $df = 0.889$ less than 3.

Keywords: Development, Casual Relationship Model, Behavior Ethical, Factors Affecting of Ethical Behavior

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ถกเถียงกันในสังคมอย่างกว้างขวางในการเลือกระหว่างผู้บริหารที่มีจริยธรรม (Ethics) กับผู้บริหารที่มีความสามารถ (Competent) หากองค์การใด สังคมใดมีผู้บริหารที่ขาดจริยธรรมแล้ว ย่อมนำมาซึ่งความขัดแย้ง ในบริบทของสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์การทำหน้าที่ให้บริการเรื่องของการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้รับความสนใจและความคาดหวังจากสังคมอยู่ในระดับสูง และปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้องค์การประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับจริยธรรม (Ethics) ซึ่งประกอบไปด้วยคุณงามความดี พฤติกรรมทางจริยธรรมรวมถึงคุณสมบัติที่พึงามของผู้บริหาร(Hoy and Miskel, 2001) สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันที่ทำให้คณะครูและผู้บริหารและชุมชนมั่นใจในการบริหารงานว่า ผู้นำองค์การทางการศึกษาจะสามารถพาองค์การสู่จุดมุ่งหมาย พันธะผูกพันตามความคาดหวังของเขาได้ (Speck, 1999) ดังนั้น การมีคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ของผู้บริหารทางการศึกษา และถือเป็นเรื่องของการเป็นผู้นำ ผู้นำมีคุณธรรม จริยธรรมจะทำให้สมาชิกในองค์การหรือคนในประเทศนั้นอยู่กันอย่างมีความสุข แต่ถ้าบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำไม่มีคุณธรรมจริยธรรมคนทั้งหมดก็จะทำตามอย่าง ทำให้ประเทศชาติหรือองค์การก็จะเสื่อมทราม (Bennis, 2000) สังคมไทยในปัจจุบันหันมามุ่งเน้นถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ประเทศไทยมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งพัฒนา “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” (คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องมีผู้นำที่มีจริยธรรม (วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2550) มีศักยภาพสูงในการเป็นผู้นำ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี เป็นผู้ที่สามารถทำงานเป็นทีม สร้างศรัทธาและสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี สามารถโน้มน้าว จูงใจ ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีวิสัยทัศน์ มีความคิดกว้างไกล

และมุ่งพัฒนางานโดยหวังผลระยะยาวมากกว่าเฉพาะหน้า มีความสนใจในการปรับปรุงงานให้ได้ผลงานที่ดียิ่งขึ้น และมุ่งพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน มีแบบของการบริหารที่ส่งเสริม ช่วยเหลือ พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถพัฒนาตนเองได้ เพราะพฤติกรรม การปฏิบัติงานและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น มิใช่เฉพาะความสามารถเชิงบริหารของผู้บริหารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ผู้บริหารจะต้องมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการบริหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดนโยบายหรือวางแผนพัฒนาจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีทิศทาง มีความเป็นไปได้และเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) พัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการยกร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจากวิธีการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 42 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ที่ชูแมคเกอร์และโลแมกซ์ แฮร์และคณะ (Schumacker & Lomax, 1996; Hair et al., 1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 311) ได้เสนอให้ใช้การวิเคราะห์ด้วยตัวแปรพหุ คือใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10-20 คนต่อตัวแปรในการวิจัย 1 ตัวแปร การวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ต่อ 1 ตัวแปร จำนวน 22 ตัวแปร ดังนั้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) มุ่งสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา ตำแหน่ง และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ มุ่งสอบถามระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านลักษณะผู้นำ ด้านสถานการณ์ ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) คือ ค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสถิติและเกณฑ์ที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second order confirmatory factor analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้าน

คุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล

ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการกรอกร่างรูปแบบและการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารตามจรรยาบรรณรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม รองลงมา คือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นรายด้านมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะผู้นำ รองลงมาด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และด้านสถานการณ์ ตามลำดับ

(1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ บุคลิกภาพ รองลงมา คือ การควบคุมตนเอง แรงจูงใจและมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ระดับการพิจารณาศีลธรรมกับการใช้อำนาจแห่งตน ตามลำดับ

(2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ความเข้มข้นในประเด็นศีลธรรม รองลงมา คือ การสร้างแบบอย่างทางจริยธรรม และบริบทจริยธรรมในองค์การ ตามลำดับ

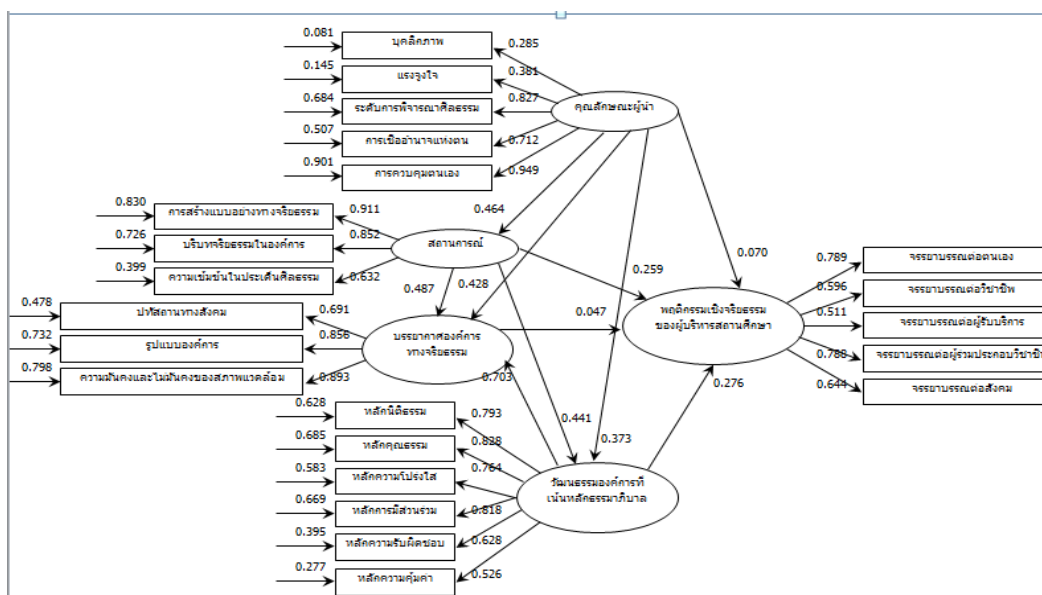
(3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ปทัสถานทางสังคม รองลงมา คือ ความมั่นคงและไม่มั่นคงของสภาพแวดล้อม และรูปแบบองค์การ ตามลำดับ

(4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ หลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ หลักคุณธรรม กับ หลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ หลักนิติธรรม กับ หลักความโปร่งใส และ หลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2=142.169$, $df=160$, $p=0.841$ กล่าวคือ ค่า χ^2 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งค่าดัชนี RMSEA=0.000 และ SRMR=0.000 ค่าดัชนี GFI=0.972 และ AGFI=0.955 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และ $\chi^2/df=0.889$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านคุณลักษณะผู้นำ ($\bar{X}=4.11$, S.D.= 0.42) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X}=4.09$, S.D.= 0.71) ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.57) และด้านสถานการณ์ ($\bar{X}=3.69$, S.D.= 0.71) ตามลำดับ

2. ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2=142.169$, $df=160$, $p=0.841$ กล่าวคือ ค่า χ^2 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งค่าดัชนี RMSEA=0.000 และ SRMR=0.000 ค่าดัชนี GFI=0.972 และ AGFI=0.955 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และ $\chi^2/df=0.889$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ ปัจจัยด้านสถานการณ์ ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาลนั้นมีค่าน้ำหนักของตัวแปรส่งผลอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำทุกปัจจัย แต่เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของเส้นอิทธิพลรวมของแต่ละโครงสร้างที่มีอิทธิพลส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษานั้นอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม คือ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.3-1.0 (Arbuckle and Wothke (1999) อ้างถึงใน กฤษ แรงสูงเนิน, 2554 : 7677)

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการอภิปรายออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งในแต่ละส่วนมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และด้านสถานการณ์ ตามลำดับ

1) ด้านคุณลักษณะผู้นำภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านคุณลักษณะผู้นำรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุของคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารต้องประกอบไปด้วย ภาพลักษณ์ภายนอกที่ดีของผู้บริหารที่ส่งผลทำให้ผู้พบเห็นนิยมชมชอบ มีทัศนคติที่ดี สามารถคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผลในการแยกแยะสิ่งถูกผิดในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทุกสถานการณ์ได้ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของทุกคน กล้าตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทุกระดับ อีกทั้งควรมีจิตสำนึกรับผิดชอบและมุ่งมั่นต่อเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ของผู้บริหารที่จะนำมาใช้ประกอบกับการเป็นผู้นำที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐ์ คุณหาบุตร (2556 : 61) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นในตนเองทั้งก่อนและระหว่างการปฏิบัติงานในหน้าที่

2) ด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาลภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมจริยธรรมของผู้บริหารด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาลรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารใส่ใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรภายในองค์การทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ มีระเบียบวินัย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรม มีการกำหนดและออกกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้สามารถใช้งานเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้ มีการกำหนดกระบวนการ วิธีปฏิบัติ และประกาศนโยบายอย่างชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ บัวจิต (2550) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำสุด ดังนี้ คือ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม

3) ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรมรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุของสถานศึกษาที่ต้องมีการกำหนดบรรยากาศองค์การที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมเดียวกัน และบุคลากรต้องเห็นด้วยกับข้อกำหนดบรรยากาศองค์การที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้น ผู้บริหารควรมอบหมายงานเหมาะสมกับความสามารถของบุคลากรภายใต้หลักคุณภาพจนทำให้สามารถค้นพบตัวตนของตนเองจากการปฏิบัติงานหรือจากประสบการณ์ใหม่ๆ ในการทำงาน กล่าวตัดสินใจจากพื้นฐานจริยธรรม สามารถสร้างและส่งเสริมค่านิยมจริยธรรมในองค์กร และบุคลากรได้บังคับบัญชาที่มีความคิดอิสระในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม สามารถแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และบุคลากรภายในองค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร ทองพิลา (2550) ได้ศึกษาบรรยากาศโรงเรียนกับการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์เครือข่ายสระยายโสม พบว่า บรรยากาศของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ความยอมรับนับถือ ความเอื้ออาทรต่อกัน การมีขวัญสูง ความไว้วางใจ ความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง การฝึกกำลัง การมีโอกาสในการทำงาน การปรับปรุงสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4) ด้านสถานการณ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านสถานการณ์รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสถานการณ์มีความแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถนำบริหารจัดการในทุกๆ สถานการณ์เหมือนกันได้ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนก็จำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการจัดการสร้างแบบอย่างจริยธรรม บริบทจริยธรรมในองค์กร เพื่อประสิทธิภาพและความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธาสินี แม้นญาติ (2554 : 262) พบว่า การศึกษาระดับสถานการณ์อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก

สถานการณ์เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากสถานการณ์มีความไม่แน่นอน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นเหตุให้บุคคลเกิดความกดดันและไม่สบายใจ ซึ่งบุคคลอาจใช้กลไกการป้องกันตัวอันเป็นกลวิธีที่มนุษย์ได้จากการเรียนรู้ ทำให้รู้จักปรับตัวได้เมื่อเกิดปัญหขึ้น

2. ผลตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรูปแบบเหมือนกันกับรูปแบบที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ 22 ตัวแปร มีความสอดคล้องในลักษณะความสัมพันธ์โครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยอยู่ในเกณฑ์ดี มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.210 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตัวผู้บริหารเองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่องค์กรในการควบคุมตนเอง อาทิเช่น มีสำนึกรับผิดชอบและมีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ในองค์กร สามารถยับยั้งควบคุมตนเองได้ในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ มีความอดทนอดกลั้นต่อความคับข้องใจในปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น อีกทั้งสามารถทนต่อสถานการณ์กดดันในความขัดแย้งได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรทุกตัว แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเป็นบวกทุกตัว ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด ดังนี้

1) ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล มีค่าน้ำหนักอิทธิพลตรงทางบวกเท่ากับ 0.276 และอิทธิพลทางอ้อม โดยส่งผ่านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ($b=0.703$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานภายในองค์กรของผู้บริหารต่อผู้ใต้บังคับบัญชาจำเป็นต้องใช้หลักธรรมาภิบาลในการอยู่ร่วมกัน อาทิเช่น ใช้หลักคุณธรรมให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีระเบียบวินัย ไม่ทุจริต ใช้หลักการมีส่วนร่วมให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ใช้หลักนิติธรรมกำหนดและออกกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติมีความเป็นธรรม ทั้งนี้ภายใต้การยอมรับของทุกกลุ่มบุคคลในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา มีจำรัส (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสรุปเป็นข้อค้นพบไปสู่อภิปรายผล ดังนี้ คือ (1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอนาทมกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม (2) แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า หลักนิติธรรม ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และชุมชน ระดมความคิดเห็นและร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ควรจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติราชการของโรงเรียน ให้คณะครูได้ศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวในการปฏิบัติราชการ ควรมีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมให้ความรู้โดยการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ควรมีมาตรการลงโทษ ผู้ที่กระทำความผิดวินัยอย่างจริงจัง และป้อนบำเหน็จความดีความชอบแก่ผู้ที่กระทำความดี

2) ตัวแปรด้านสถานการณ์ มีค่าน้ำหนักอิทธิพลตรงทางบวกเท่ากับ 0.259 และอิทธิพลทางอ้อม โดยส่งผ่านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ($b=0.487$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเข้มของสถานการณ์จริยธรรมจะยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางจริยธรรม การจัดสถานการณ์ทางจริยธรรมที่เข้มข้น จะทำให้แสดงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของพวกเขามากขึ้น ผู้บริหารที่ทำงานในบริบทจริยธรรมอ่อนแอหรือไร้จริยธรรม จะแสดงความบกพร่องของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์นั้นๆ แต่ละวิธีการความเข้มข้นของประเด็นสถานการณ์เชิงจริยธรรมจะดึงเอาความใส่ใจของผู้บริหารแล้วนำมาซึ่งการพิจารณาอย่างละเอียดและใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับ Bandura (1986) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งสามารถช่วยให้เข้าใจว่าทำไมผู้นำจะต้องมีจริยธรรม ไม่เฉพาะแต่ผู้ตามเท่านั้นที่จะเรียนรู้จากบุคคลตัวอย่าง ผู้นำเองก็เรียนรู้จากบุคคลตัวอย่างเช่นกัน จากการสังเกตพฤติกรรมแบบอย่างที่ดี

3) ตัวแปรด้านคุณลักษณะผู้นำ มีค่าน้ำหนักอิทธิพลตรงทางบวกเท่ากับ 0.070 และอิทธิพลทางอ้อม โดยส่งผ่านสถานการณ์ ($b=0.464$) บรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ($b=0.428$) และวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล ($b=0.373$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากผู้บริหารทุกคนควรมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบ มุ่งมั่นต่อการตั้งเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ อดทนอดกลั้นต่อปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น แยกแยะสิ่งถูกผิดในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทุกสถานการณ์ ผู้บริหารต้องหาโอกาสที่เอื้ออำนวยให้การทำงานประสบความสำเร็จ เห็นคุณค่าของทักษะหรือผลสำเร็จจากความพยายามของตนเอง และพยายามกับความสามารถของตนเป็นสำคัญในการทำงานมากกว่าอิทธิพลของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rubin, Munz & Brommer (2006) พบว่า การวิเคราะห์บุคลิกภาพและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ข้อค้นพบนั้นตรงข้ามกับการศึกษาหลายแหล่ง การเอาใจใส่ต่อสิ่งภายนอก (extraversion) (เชิงบวก) และความมั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) (เชิงลบ) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณสมบัติพิเศษของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความสำคัญนั้นมีอิทธิพลต่อการทำให้เป็นแบบอย่างความปรองดองหรือประนีประนอม (agreeableness) และการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (openness to experience) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง (charismatic leadership) เห็นว่าคุณลักษณะบุคลิกภาพ สัมพันธ์กับการเป็นแบบอย่างที่ดีมากกว่า ผู้นำจะมีความเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสิ่งภายนอกสูง และพร้อมที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้อย่างสมบูรณ์แบบเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการพิจารณาอย่างมีจริยธรรมเขาคาดหวังว่า ความปรองดองหรือประนีประนอม (agreeableness) เป็นคุณลักษณะบุคลิกภาพที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ความเต็มใจหรือพร้อมที่จะตกลงสะท้อนให้เห็นความโน้มเอียงที่จะเป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจ ยึดถือหลักปฏิบัติที่เห็นแก่บุคคลอื่น เป็นที่ตั้งและความร่วมมือ โดยให้คำนิยามว่า ผู้นำเชิงจริยธรรม คือ ผู้นำที่มุ่งใจให้ยึดถือหลักปฏิบัติที่เห็นแก่บุคคลอื่นเป็นที่ตั้ง การดูแลเอาใจใส่และเป็นห่วงเกี่ยวกับผู้ใต้บังคับบัญชาของพวกเขาและผู้อื่นในสังคม

4) ตัวแปรด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม มีค่าน้ำหนักอิทธิพลตรงทางบวกเท่ากับ 0.047 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากผู้บริหารต้องค้นพบตัวตนของตนเองจากประสบการณ์ใหม่นำมาพัฒนาตนเองให้ทันสมัยทัดเทียมกับสภาวการณ์ที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตข้างหน้า กล้าตัดสินใจจากพื้นฐานจริยธรรม สร้างและส่งเสริมค่านิยมจริยธรรมในองค์กร ให้โอกาสบุคลากรภายในองค์กรมีโอกาสในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรแต่ละคนไว้อย่าง

ชัดเจน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารจำเป็นต้องวางข้อกำหนด กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมภายในองค์กรให้ทุกกลุ่มบุคคลยอมรับและเห็นด้วยการข้อกำหนดนั้นๆ สอดคล้องกับ ผลงานวิจัย ศิริพร ชันติกาล (2549) ทำวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์กรและบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามในภาพรวมมีบรรยากาศองค์การสูง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากบุคลากรในโรงเรียน ประถมศึกษา มีลักษณะที่ให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน มีการสนับสนุนช่วยเหลือ มีความภาคภูมิใจใน โรงเรียนของตน มีความสุขกับงาน ตลอดจนมีประสบการณ์ทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยการสร้างวัฒนธรรม องค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาล การเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งผู้บริหารต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทาง จริยธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีระเบียบวินัย ไม่ทุจริต ให้รางวัลเมื่อประพฤติตนอย่างมี จริยธรรมและลงโทษเมื่อประพฤติตนผิดจริยธรรม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้าง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ โดยมีตัวแปรสังเกตหลักคุณธรรมของปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาลมีค่า สัมประสิทธิ์พหุคูณสูงสุด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาลและสร้าง บรรยากาศองค์การทางจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตนเองโดยการใช้กฎระเบียบข้อบังคับอย่างเท่า เทียมไม่เลือกปฏิบัติ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรม มีการเปิดโอกาสให้บุคคลภายในและภายนอก ตรวจสอบได้ เปิดใจให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การ วางแผนการปฏิบัติงาน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ สถานศึกษา มีความรับผิดชอบผลการกระทำของตน ประเมินความคุ้มค่าในผลการดำเนินงาน แบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและส่งเสริมค่านิยมและ วัฒนธรรมในองค์การและมีการจัดโครงการอบรมที่เกี่ยวกับจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างให้องค์การที่เน้นหลักธรร มาภิบาลส่งผลให้เกิดบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่สำคัญและมี อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมรวมกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมาภิบาลมีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การผ่านไปยัง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความตระหนักและสนใจในการพัฒนาตนเอง เรื่องพฤติกรรม เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ต้อง ปฏิบัติงานหรือให้บริการอย่างมีคุณภาพตามสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้รับบริการ ส่งเสริมการดำเนินงานโดยคำนึงถึง สิทธิเด็ก เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ปฏิบัติงานโดยไม่มุ่งประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ความเป็นธรรมไม่เลือก

ปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ต่ำสุด

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนาความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากร เพื่อมีความกระตือรือร้นสนใจในการพัฒนาตนเอง และเรียนรู้ในสิ่งใหม่เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหาร เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทุกสถานการณ์ พิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อตามความคิดเห็นของผู้อื่น และยินดีรับฟังข้อเสนอแนะของคนอื่นด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสังเกตบุคลิกภาพของปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ต่ำสุด

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการฝึกอบรมพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งต่อไปด้วยการนำตัวแปรสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานมาศึกษาเพิ่มเติมเพื่อศึกษาว่าตัวแปรต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของสมการโครงสร้างรวมได้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด

2.2 ควรนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุไปประยุกต์ใช้กับตัวแปรพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบ

2.3 ควรศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรผลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบอื่นหรือโดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2554). สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
- ไพฑูริย์ บัวชิต. (2550). การศึกษาพฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน. รัฐสภาสาร, 55 (4), 21-60
- ศิริพร ชันติกาล. (2549). สุขภาพองค์กรและบรรยากาศองค์กรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เศรษฐ คุณหาบุตร. (2556). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- สมมาตร ทองพิลา (2550) "บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์เครือข่ายสระยายโสม" (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุธาสิณี แม้นญาติ. (2554) โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อวยชัย จตุรพันธ์. (2554). การใช้อำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- Bandura, A. (1986). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bennis, Warren. (2002). Managing the Dream : Reflections on Leadership and Change.
Cambridge, Mass : Perseus.
- Hoy, W.K. & Miskel, C.G. (2001). Educational Administration: Theory, Research and Practice.
6th ed. (Singapore: McGraw-Hill.
- Rubin, R.S., Munz, D.C., & Brommer, W.H. (2006). Leading from within: The effects of emotion
recognition and personality on transformational Leadership behavior.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (1996). A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling. Mahwah,
New Jersey. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Speck, M. (1999) The Principalsip: Building a Learning Community. New Jersey : Prentice-Hall.